

נייר עמדה בנושא

הצעת חוק למניעת אלימות (שירותי רווחה), התשע"ב–2012

רבני צהר מבקשים להביע את תמיכתם בהצעת החוק למניעת אלימות (שירותי רווחה), התשע"ב 2012. תמיכתנו מבוססת על הנימוקים הבאים:

- 1. החומרה של אלימות** – על פי חכמי התלמוד, עצם האיום לתקוף אדם אחר הוא חמור ביותר: "המגביה ידו על חברו, אף על פי שלא הכהו, נקרא רשע" (תלמוד בבלי, סנהדרין נ"ח ע"ב). כך גם קובעת ההלכה איסור מפורש להכות אדם אחר: "אסור לאדם לחבול בין בעצמו בין בחבירו" (רמב"ם, הלכות חובל ומזיק ה, א).
- 2. החומרה היתירה של אלימות כלפי עובדי ציבור** – כאשר מדובר באלימות כלפי עובדי רווחה העובדים בשירות הציבור העוולה חמורה פי כמה, משום שהפגיעה אינה רק באנשים פרטיים, אלא באנשים שעוסקים בצורכי הציבור. רבי שמואל דה-מודינה, מגדולי סלונקי במאה הטי"ז נשאל לגבי ההתייחסות הראויה לאדם שתקף נציג ציבור. בתשובתו הוא מדגיש כי מעשה זה חמור במיוחד: "שכיון שהוא הנעלב היה ממונה מן הקהל – הרי ביזה לקהלי" (שו"ת מהרשד"ם, יודה דעה סימן קצ). באופן דומה, גם תקיפה של עובדי רווחה, העובדים בשירות הציבור, נחשבת לפגיעה בציבור כולו.
- 3. חומרת הפגיעה במי שמציל נפשות** – בנידון דידן לא מדובר על סתם עובדי ציבור, אלא על עובדי רווחה שלעיתים קרובות עסוקים בעניינים שיש בהם הצלת נפשות. מן הראוי שבמדינה יהודית יהיו אנשים אלה המוגנים והמוערכים ביותר בחברה, על פי המסורת היהודית לפיה "אין לך דבר העומד בפני פיקוח נפש" (תלמוד בבלי, יומא פב ע"א), "וכל המקיים נפש אחת מישראל מעלה עליו הכתוב כאילו קיים עולם מלא" (משנה סנהדרין ד, ה). בנוסף, יש בפגיעה במי שמציל נפשות משום כפיות טובה ופגיעה בחיי האדם הנתון לטיפולו. חכמינו חששו גם מכך שפגיעה במי שפועל למען הכלל תגרום לפגיעה במוטיבציה שלו ועל כן דאגו למנוע אותה ("נמצאת מכשילן לעתיד לבוא", משנה ראש השנה א, ו).
- 4. אזהרה וענישה לאנשים אלימים** – המנגנון הקיים בחוק לפיו אדם יוזהר כי לא יוכל לקבל טיפול אם התנהגותו תישנה בעתיד, תואם את הכלל שקבעו חכמינו: "אין עונשין אלא אם כן מזהירין" (תלמוד בבלי, יומא פא ע"א). הסנקציות המוצעות, הכוללות מניעה של סיוע רפואי שאיננו מקרה חירום, תואמות את המקובל בעם ישראל מדורי דורות, לנקוט יד קשה כנגד אנשים אלימים, ובמיוחד כלפי מי שפוגעים בעובדי ציבור (שולחן ערוך, חושן משפט תכ, א; יא, א; יורה דעה שלד, ב).